

Η ΔΙΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ (ΤΑΦΤΑ) ΕΙΝΑΙ ΠΙΘΑΝΗ ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ;

✘ Στις 23 Μαΐου οι Η.Π.Α. και η Ευρωπαϊκή Ένωση ολοκλήρωσαν τις συνομιλίες τους σχετικά με το διατλαντικό εμπόριο και τον επενδυτικό συνεταιρισμό (γνωστή ως διατλαντική συμφωνία εμπορίου και επενδύσεων ΤΑΦΤΑ). Αυτός ο πέμπτος κύκλος πραγματοποιήθηκε κεκλισμένων των θυρών στην Ουάσιγκτον. Τα έγγραφα της συμφωνίας θεωρούνται κρατικά μυστικά, παρ' όλο που αρκετές εκατοντάδες στελέχη εταιρειών, με την ιδιότητα του συμβούλου της αμερικανικής εμπορικής αντιπροσωπείας, είχαν προνομιακά ελεύθερη πρόσβαση σε αυτά.

Τα θέματα δασμών είχαν δευτερεύουσα σημασία στις συνομιλίες αν και οι δασμοί στο διατλαντικό εμπόριο αγαθών είναι χαμηλοί. Οι διαπραγματεύσεις εστιάστηκαν στη μείωση κανονιστικών «φραγμών» στο διατλαντικό εμπόριο και τις επενδύσεις, όπως είναι οι κανόνες, οι σχετικοί με την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, και πιο συγκεκριμένα οι σχετικοί με την κλιματική αλλαγή, την ασφάλεια τροφίμων, τα γενετικώς τροποποιημένα προϊόντα και τα τοξικά χημικά, μεταξύ πολλών άλλων θεμάτων.

Ορισμένες από τις απειλές για το περιβάλλον, που προκύπτουν από τη μη τήρηση των δεδομένων κανονισμών, είναι οι παρακάτω:

1. Εξαγωγή ορυκτών καυσίμων: Η έκρηξη στις εξαγωγές πετρελαίου, άνθρακα και υγρού φυσικού αερίου πυροδοτεί την κλιματική αλλαγή, ενώ αντιθέτως οι διεθνείς εμπορικές συμφωνίες προωθούν το διεθνές εμπόριο τέτοιων ατμοσφαιρικών ρύπων. Η πρόθεση είναι να καμφθούν υπάρχουσες ευρωπαϊκές ντιρεκτίβες για την ποιότητα των εισαγόμενων ορυκτών καυσίμων, ώστε να μπορεί να εισαχθεί στην Ευρώπη και αργό πετρέλαιο από τον Καναδά, το οποίο είναι ρυπογόνο. Παράλληλα, διαρροές στο

διαδίκτυο ενός προσχεδίου, για τη διαπραγμάτευση από Ευρωπαϊκής πλευράς, δείχνει πρόθεση για αυτήν ακριβώς την επέκταση των εξαγωγών ορυκτών καυσίμων από τις ΗΠΑ προς την Ε.Ε. Και αυτό, επίσης, δείχνει την αντίφαση μεταξύ δηλώσεων εκείνων που χαράσσουν πολιτική σχετικά με τη δράση των κρατών ως προς την προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος, και των επενδυτικών και εμπορικών συμφωνιών, που στην εφαρμογή τους θα κατέστρεφαν το παγκόσμιο κλίμα.

2. Δικαστήρια επενδύσεων: Η αμερικανική αντιπροσωπεία πιέζει για τη θεσμοθέτηση εντός της συμφωνίας επιπρόσθετης παραγράφου, που θα επιτρέπει εταιρείες να μηνύουν κυβερνήσεις για εκατομμύρια ή δισεκατομμύρια δολάρια σε ζημιές, αν λόγω θεσπισμένων κανονισμών -περιβαλλοντικών ή δημόσιας υγείας- διακινδυνεύσουν μελλοντικά κέρδη. Έτσι, θα αποθαρρύνονται οι κυβερνητικές δράσεις π.χ. για περιορισμό εξορύξεων πετρελαίου ή φυσικού αερίου, με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος, ή γενικότερα την επιβολή ελέγχων ρύπανσης και τον περιορισμό της επιμολυντικής για τα υπόγεια νερά τεχνικής του fracking.

3. Τοξικά χημικά: Η διατλαντική συμφωνία απειλεί την προσέγγιση της Ε.Ε σχετικά με τα χημικά, δια του κανονισμού της που ονομάζεται REACH. Αν η διατλαντική συμφωνία προχωρήσει με βάση το σχέδιο του Αμερικανικού Συμβουλίου Χημικών, τότε οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί θα εξαρμονισθούν στο κατώτατο επίπεδο με τα ήδη χαμηλά στάνταρ των ΗΠΑ, πράγμα που στο μέλλον θα οδηγήσει σε αποφυγή μεταρρυθμίσεων στους ομοσπονδιακούς κανονισμούς για τα χημικά και μέσα στις ίδιες τις ΗΠΑ, δηλαδή, σε πιο αδύναμους κανονισμούς σχετικά με χημικά προϊόντα που προκαλούν καρκίνο του στήθους, αυτισμό και στειρώση, και αυτό συνολικά τόσο για την Ε.Ε, όσο και για τις ΗΠΑ.

4. Γενετικά τροποποιημένα προϊόντα: Η TAFTA μπορεί να ανοίξει το δρόμο για την καλλιέργεια μεταλλαγμένων στην Ευρώπη, όπου προς το παρόν απαγορεύεται η καλλιέργεια για λόγους προστασίας της υγείας. Αυτό θα απειλήσει οικοσυστήματα, τη δημόσια υγεία και τη βιωσιμότητα μικρών αγροτών.

5. Γονιδιακές πατέντες: Όπως έχει γίνει ήδη σε εμπορικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των ΗΠΑ και χωρών στην άλλη πλευρά του Ειρηνικού ωκεανού, η TAFTA θα περιέχει προτάσεις προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων σε πατέντες που θα αφορούν γονιδιώματα φυτών, ζώων και άλλων μορφών ζωής. Έτσι, δίνεται το μονοπώλιο σε εταιρείες βιογενετικής πάνω στη χρήση μερών του γενετικού κώδικα, ο οποίος έχει αναπτυχθεί μέχρι σήμερα φυσικά και είναι μέρος της κοινής φυσικής και ανθρώπινης κληρονομιάς.

6. Κυβερνητικές προμήθειες προϊόντων: Η TAFTA προορίζεται να θέσει περιοριστικούς κανονισμούς στις κυβερνητικές προμήθειες των χωρών, ώστε να βασίζονται αποκλειστικά στο κόστος και τις επιδόσεις των προϊόντων, και όχι στα υπόλοιπα χαρακτηριστικά τους, όπως π.χ. το αν είναι φτιαγμένα από οικολογικά υλικά, ή αν έχουν πρότυπα ενεργειακής εξοικονόμησης, ή αν κατασκευάζονται με μεθόδους που δεν καταστρέφουν το περιβάλλον. Επίσης, προορίζεται να απαγορεύσει τις πολιτικές ενίσχυσης της τοπικής αγοράς μέσω των κυβερνητικών προμηθειών, όπως και την επιλεκτική ενίσχυση των «πράσινων» βιομηχανιών ηλιακής ή άλλης ανανεώσιμης ενέργειας.

7. Ασφάλεια Τροφίμων: Παράγοντες του λόμπυ των μεγαλοβιομηχάνων ζητούν διατάξεις μέσα στη διατλαντική συμφωνία που θα επιτρέπουν την αποφυγή αυστηρών κανονισμών σχετικά με την ασφάλεια τροφίμων και την υγεία των ζώων, ώστε να χαλαρώσουν όρια ασφαλείας σχετικά με τη νόσο των τρελλών αγελάδων που ισχύουν στην Ευρώπη. Ακόμη περισσότερο επιδιώκουν να χαμηλώσουν τα ευρωπαϊκά πρότυπα ασφαλείας σχετικά με την εισαγωγή βοδινού κρέατος τρεφόμενου με ορμόνες, κοτόπουλων πλυμένων με χλωρίνη και κρέατος παραγόμενου με αυξητικά διεγερτικά κ.ά. Ακόμα και αν παραμείνουν οι αυστηροί ευρωπαϊκοί κανονισμοί σχετικά με την ασφάλεια τροφίμων θα είναι πολύ δύσκολο να τηρηθούν και να αναβαθμίζονται χρονικά, λόγω «μέτρων» που θα επιβάλλονται από τη διατλαντική συμφωνία, και θα συναντήσουν εμπόδιο από πρότυπα της συμφωνίας σχετικά με την υγιεινή, τους τεχνικούς φραγμούς, τη συνοχή κανόνων, την ανάλυση κόστους-κέρδους κ.λπ.

Συνοψίζοντας, πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι τα κείμενα της συμφωνίας είναι μυστικά από το κοινό και υπό την αίρεση των εταιρικών βουλήσεων, τόσο Αμερικανικών όσο Ευρωπαϊκών. Η TAFTA έχει δεχτεί ισχυρές αντιδράσεις όχι μόνο από τις περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, αλλά και αμφισβητήσεις από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις χωρών-μελών της E.E., που εστιάζονται κυρίως στο γεγονός απόδοσης αμφιλεγόμενων διατάξεων που ισχυροποιούν τις εταιρείες.

Μετά τις ευρωεκλογές προστέθηκε ένα νέο εμπόδιο προς την ολοκλήρωση. Καθώς ούτε το κεντροδεξιό, ούτε το κεντροαριστερό γκρουπ δεν έχει απόλυτη πλειοψηφία, η διαβούλευση για την ψήφιση νόμων θα απαιτεί περίπλοκες συμμαχίες και θα είναι δύσκολη. Παράλληλα, μικρότερες ομάδες που αν και είναι ολιγάριθμες, όμως έχουν επιρροή στο εσωτερικό των χωρών απ' όπου προέρχονται, έχουν δηλώσει την ξεκάθαρη αντίθεσή τους. Αυτό σε συνδυασμό με τον διορισμό νέου Επιτρόπου για το εμπόριο και τις Αμερικανικές προεδρικές εκλογές που πλησιάζουν το 2016 θα φέρει τη συμφωνία σε πολύ αργή, αν όχι αδύνατη, πραγματοποίηση.

Πηγές:

1. "Corporate capture: Europe trade talks threaten environment", foe.org
2. "Success Of Fringe Parties In European Parliament Raises New Obstacle To TAFTA/TTIP's Progress", techdirt.com

**Μετάφραση – επιμέλεια: Σαρηνάκης Δημήτρης,
Μέλος της ΜΚΟ Σόλων**

Φωτό: βικιπαίδεια